

Kultur- og kirkedepartementet
Medieavdelingen

Oslo, 11. mars 2008

Høringsuttalelse – endringer i filmloven

Vi viser til høringsnotat fra Kultur- og kirkedepartementet av 29. januar 2008, der regjeringen ønsker både å lovfeste en informasjonsplikt for bransjen om aldersgrensevedtak samt innføre en unntakshjemmel for ledsagerprinsippet i lovens § 5. Som frittstående konsulentselskap er ReMedie ikke direkte berørt av forslagene, men vil likevel komme med noen kommentarer til forslagene utifra faglig interesse.

Når Medietilsynet setter en aldersgrense tas det ikke hensyn til ledsagerregelen, noe annet ville være å undergrave premissene for vurderingen. Regelen åpner for at barn inntil tre år under grensen kan se filmen i følge med foreldre eller foresatte. Ledsagerregelen gir selvfølgelig fleksibilitet: det er jo hyggelig å kunne se en film på kino med 11-årsgrense mens den fortsatt går, selv om man skulle fylle elleve noen måneder seinere (når den ikke går lenger). Barn og unge har ulik modenhet, og reagerer ulikt med hensyn til hva de synes er skummelt, skremmende eller ubehagelig.

Aldersgrenser er klassifisering, og det er klart at de filmsakkyndiges skjønnsmessige tolkning av den enkelte film ikke nødvendigvis passer inn i dette systemet. Ofte havner en film mellom to aldersgrenser, dvs. at en film som er grei for en 13-åring kan være problematisk for en 11-åring, og i hvert fall for en 8-åring. En slik situasjon er veldig vanlig ettersom mange filmer er skreddersydd til USAs PG-13-grense. Det er på denne bakgrunn det tidligere har vært foreslått å innføre en 13-årsgrense i filmloven. Noen ganger ligger filmen "rett på", andre ganger må den vippes opp eller ned, noe som kan synes urettferdig på den ene eller andre måten: enten oppfattes det som for strengt eller for liberalt. Et eksempel: "Pirates Of The Caribbean - Dead Man's Chest" fikk 11-årsgrense i Norge, men samtidig frarådet tilsynet foreldre å ta med underårige på denne filmen. Filmen fikk følgende begrunnelse: "Denne oppfølgerfilmen er i et eventyrunivers med en rekke fantasifigurer. Voldselementene er mange, men ikke spesielt detaljerte. Filmen får derfor 11-årsgrense. Filmen frarådes underårige." I USA fikk filmen PG-13 med begrunnelse "for intense sequences of adventure violence, including frightening images."

I forslaget er det altså situasjoner der tilsynet bruker *fraråding* som er det sentrale. Selve ledsagersystemet ønsker departementet å beholde. Aldersgrensene blir alltid opplyst; de er juridiske og bindende for bransjen og publikum. Informasjon om eventuelle fraråding på enkelte filmer er derimot ikke noe enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, men springer ut fra en forvaltningspraksis som bygger på informasjonsplikten til publikum. Opplysninger om filmens *egnethet* dreier seg på sin side

mer om filmens målgruppe, og har ingen regulatoriske konsekvenser for publikums tilgang til film. Egnethetsvurderingen er i første rekke nyttig på filmer med lav aldersgrense der målgruppa er voksne.

Departementet skriver at om Medietilsynet i et gitt tilfelle gjør unntak fra ledsagerregelen (etter de foreslåtte regler), så vil "den som står for framsyninga (normalt kinoen) ha eit sjølvstendig ansvar for å sørgje for at aldersgrensa vert overhaldt.". Etter vår vurdering vil kinoene alltid ha dette ansvaret. På 18-årsfilmer skal ingen være under 18. På 15-årsfilmer skal ingen være under femten hvis de er alene eller sammen med jevnaldrene. Dersom de er med foreldre/foresatte skal kinoen kontrollere at de ikke er under tolv år. Dette vil alltid være kinoens ansvar, og sånn sett innebærer den foreslåtte lovendring etter vårt syn ingen prinsipielle endringer på dette. Et slikt system blir selvfølgelig mer å holde orden på for de kinoansatte, men etter vår mening ikke mer enn man bør kunne håndtere.

ReMedie er videre enig med departementet i at informasjonen fra distributører og spesielt kinoene til forbruker er for dårlig. Vi stiller oss også positive til at dette bør kartlegges nærmere. Informasjon om aldersrestriksjoner på kinofilm får publikum på mange måter: gjennom avisenes kinoannonser, på nettet, i reklame og annonser for filmer, gjennom bekjente, når de kjøper billetter (enten i luka eller på nettet) eller idet de skal entre kinosalen. Det er helt avgjørende at informasjonen om dette er tydelig før et billett kjøp gjennomføres, slik at man unngår å bli stoppet i døra til stor frustrasjon for foreldre og barn, bare fordi man ikke fikk med seg at ledsagerregelen ikke gjaldt på akkurat denne 7-årsfilmen. Dette problemet kan til en viss grad reduseres ved at bransjen pålegges å informere bedre, men vi tror likevel ikke alltid publikum vil oppfatte dette klart og tydelig.

Når det gjelder barn under femten år som er avhengig av å ha med foreldre eller andre voksne for å kunne se en film, stilles kinokontrollørene i en vanskelig situasjon. Det er kinokontrollørene som håndhever reglene. De færreste barn går rundt med legitimasjon, og kontrollørene må i stor grad stole på det foreldrene sier i tillegg til at de må bruke skjønn for å avgjøre alderen på barnet. Jobben deres blir ikke annerledes med forslaget til nye regler, de må fortsatt vurdere barnets alder, men den kan bli vanskeligere om ikke bevisstheten om reglene hos publikum bedres.

Markedsføringstrykket på filmer som for eksempel ovennevnte "Pirates.." eller "Harry Potter" er massivt og spesielt rettet mot barn og ungdom. Et trykk som igjen retter seg mot foreldre når barna ennå ikke går alene på kino. Hvis informasjonen om Medietilsynets fraråding etter dagens regler hadde vært bedre kjent blant foreldre, er vi likevel usikre på om resultatet hadde vært veldig annerledes, selv om nok en del foreldre ville ha droppet å ta med seg underårige på disse filmene. På samme måte må info om at en barne- eller ungdomsfilm har fått absolutt grense som tidligere nevnt tydelig gjøres kjent for publikum før et billett kjøp gjennomføres.

Vi vil samtidig stille spørsmålsteget ved den allment vedtatte sannheten om at så lenge foreldre er med i kinosalen, så går det greit. Problemet er at de aller færreste foreldre ser en film før de evt. tar med seg barna på kino. Med andre ord vet de lite om hva som kommer, og det er vanskelig å skjerme seg i en mørk kinosal, vanskelig å prate om det man opplever der og da og høy terskel for å gå om det blir for sterkt. Dette skiller seg veldig fra situasjonen i hjemmet, noe som taler for at det kan være på sin plass å ha en mer restriktiv politikk på visse filmer, med den hensikt å beskytte barn og unge.

I tillegg til å gi mer detaljerte regler i forskrift om informasjonsplikten, tror vi at mer generell informasjon til publikum vil være viktig. Her bør Norsk kino- og filmfond kunne spille en rolle, da det står i filmforskriftens § 3-2 at midlene bl.a. kan benyttes til informasjon.

Departementet skriver avslutningsvis at disse endringene ikke vil føre til kostnader for film- og kinobransjen. Vi er usikre på om dette stemmer. Kinoannonsene i avisene koster penger per spaltemillimeter. Mer informasjon per film må nødvendigvis bety dyrere annonser, spesielt for kinoene. Systemene for billettkjøp gjennom portalen filmweb vil trolig også måtte endres, noe som innebære kostnader. Samtidig tror vi lovforslaget er til å bære for bransjen. Noe stort tap av billettinntekter for kinoene og distributørene er lite sannsynlig. Et unntak fra ledsagerregelen i § 5 vil innebære et enkeltvedtak som kan påklages av distributørene. Dette kan videre føre til noe mer arbeid per film, bl.a. gjennom klagebehandling i Klagenemnda for film og videogram.

ReMedie vil avslutningsvis anbefale departementet å igangsette et arbeid med å utvikle aldersgrensesymboler. Vi tror dette vil gjøre det enklere for publikum å orientere seg, særlig fordi forslaget innfører tre nye aldersgrenser.

Konklusjon

ReMedie støtter Kultur- og kirkedepartementets forslag.

Mvh

Martin Borgnes
filmansvarlig

Anders Huitfeldt
juridisk ansvarlig